

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:

Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor. — egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill. Megjelenik naponként, — az ünnepek kivételével.

Felelős szerkesztő:

HEGYESY VILMOS.

Kiadó és lapfőigazgató:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.

Hirdetések cm.-ként 10 fillér, nyílttér perit sora 40 fillér

Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. sz. sz.

A hadsereg és a magyar termelés.

Irtta: Hegedüs Sándor.

Budapest, febr. 21.

A magyar termelés igazságos részletése a hadsereg beszerzéseiben elvitathatatlanul jogos követelmény. A magyar delegáció évek óta kitartó erélylyel küzd a részletetés alapelveinek szigorú gyakorlati végrehajtásáért. Hála az országos bizottság fáradozásainak, a célhoz évről-évre közelebb jutunk, s a magyar hadügyi albizottság idej tanácskozásai újabb határkövet fognak jelölni a törekvéseink megvalósításában. A jogosult magyar érdekeknek erősebb hangoztatása azonban máris mozgást keltett lajtantuli szomszédainknál. Megmozdultak az osztrák iparosok s képzelt sérelmeikről panaszkodnak a magyar delegációjának.

Az osztrák iparosok azt állítják, hogy mi magyarok új kvóta-arányban akarunk részesülni a közös kiadásokban. Csak azért, mert delegációnk úgy határozott, hogy a mennyiben a magyar ipar bármely oknál fogva a hadsereg valamely szükségletének beszerzésében a kvóta arányában nem részesül, az ily módon előálló hiány egészítessék ki a kvóta mértékéig más cikkekben való nagyobb megrendelés által.

Már ez az egyszerű előadás bizonyítja, hogy hamis jelszavat adtak a támadásnak. Mert az által, hogy a magyar ipar végösszegében a kvóta arányában részesül a megrendelésekben, a kvóta csakugyan nem változik. Igaz, a magyar al-

bizottság az idén azt is kimondotta, hogy a katonai gyárak által magánosoknak juttatott kereset is, akár anyagban, akár munkabérből történik, a kvóta szintén beszámíttassék. Ám ez sem egyéb, mint az arány helyes megállapítása.

Mert a jogos követelés alapeszméje az, hogy Magyarországon a közforgalomba valamiképp visszafolyjon annak egy része, a mivel a közös kiadásokhoz hozzájárulunk. Hiszen lehetetlen be nem látni annak az óhajnak méltánytalanságát, hogy Ausztria még ez uton is előnyhöz jusson, a mikor úgy is javára esik az udvartartás jó részének és a közös hivataloknak óriási költsége és fogyasztása. Már most kérdelem: miben van itt a kvóta megváltoztatása? Hiszen a pontos kiszámításnak általunk felállított követelménye az arányt csak helyesbíti! Miután pedig Ausztria részéről is elfogadtatott az az alapelv, hogy a két állam nemcsak a kiadásokban, de a fogyasztásban is a kvóta arányában részesüljön, szomszédaink önmagukkal jönnek ellentétbe, ha az elv szabatos gyakorlati megvalósítását tanulják.

De tovább megyek. Konstatálom, hogy még a szerény és megtámadhatatlan határon belül is maradt számunkra még csak a jövőben teljesülő követelmény. Benne foglaltatik ez a hadügyi albizottságban beterjesztett határozati javaslatomban s abban áll, hogy magyar gyárak ne csak azon cikkek szállításában versenyezhesse, melyeket jelenleg produkálnak, hanem tehessenek ajánlatot eddigelé nálunk elő nem állított cikkekre is. És ha kellő biztosítékot nyújtanak a cikk megfelelő előállítására, a hadügyminiszter vegye is figye-

lembe ajánlatukat. Ez a javaslat sem lépi azonban túl a bennünket illető kvóta határát, sőt épen arra van hivatva, hogy azt szilárd alapokra fektesse s eddigi hiányait utólagos pótlás által csökkentse. De ez az óhaj a hadvezetőség érdekeinek is megfelelő, mert teljesülésével a verseny fejleszti, az előállítási diszlokáció is előmozdítatik s ez által a katonai felszerelések tökéletesbülése és végső eredményben a harcoképesség előmozdítása történik.

*

Egy-két felszólaló osztrák delegátus is feljuttotta azt a mesét, hogy Magyarország a nyerstermények terén a kvótát jóval meghaladó mértékben részesül a hadsereg ellátásában. Sőt egy osztrák delegátus odáig ment, hogy Magyarország részesedését 80 százalékra tette.

Ez a mese abból az időből keletkezett, a mikor még a hadsereg élelmezése és ellátása általános vállalkozóknak volt kezében. De hát ez a rendszer ma gyökeresen megváltozott. Mert ma a beszerzés lehető szigorral a tizenötöd intendantura szerint történik. Meggyőződhetik erről a kezelésben bármily tájékozatlan érdeklődő a hadsereg versenypályázati hirdetéseiből.

Mert ezeket a hirdetéseket az egyes intendanturák szerint bocsátják ki. Ebbe pedig erősen belejátszik a diszlokációnak kérdése. Minthogy pedig a diszlokáció szerint a közös hadsereg összes létszámából, ideértve az intézetek személyzetét is, Magyarországon 32 százalék van elhelyezve, világos tény, hogy úgy a kiírás, mint a fogyasztás felosztásánál fogva most

TÁRCZA.

Mátyás király.

(Született 1440. febr. 23 án.)

Magyarázat Fadrusz szobrához.

Irtta: Dr. Kőváry László.

XXV. Mátyás király diplomáciai győzelme a Vatikánal szemben.

Hogy úgy szóljunk, Hunyadi Jánost két, Mátyás királyt, három pápa hordozta már kezében. Mátyás II. Pius, II. Pál, IV. Sixtus, most VIII. Inezével áll szemben. Egy korban, melynek szellemét, Huber Ausztria történetében következőleg rajzolja.

„A Vatikán a stauffi császárság legyőzése után korlátlan hatalomra tett szert. Mind nagyobb visszaélések esztek be, melyek a pápák Avignonba költözése s az egyházszakadás tartama alatt mind nagyobb mérvet öltöttek. Az egyháznagyok fő törekvése jövedelmeik szaporítására irányult. A dispensatiók, penitentiáriák, indulgentiák, felmentvények és bünbocsánatok osztályozása, bucsujárások engedélyezése, mint

jövedelmi forrás, mind gyakoribb lesz. Az egyházi méltóságok betöltési jogát magokhoz vonták, megadóztatták, gyakran egyenesen eladták. Divatosak lettek az annaták, az üresedésbe jött javadalmak egy évi jövedelmének a központba való beutalása, s az egyreszaporodó adományoztatások s hagyományoztatások felhasználása a papság számának elszaporodása: s miután a központban is a finanziaális szempontok lettek irányadók, az egyházi élet hanyatlásnak indult, a fényűzés, élvezetvágy körüli szomj s frívól élet az alsóbb papság közt is elharapódzott.”

E volna a háttere Mátyás s Magyarország királyának a Vatikánnal. A középkor legsötétebb korát festi, melyben az olasz papság monopolizálta volt a hitet, vallást, Európa nagy része a püspökségek, más része a kolostorok kezében, a püspökségek a neposok, fejedelmi sarjak kezében, a népesség nagy része vagy pap, vagy szerzetes, vagy confrator. S a lelkek békéje, a család botlásának kiegyenlítése pénzforrássá vált, s mindez Rómába foly össze. De nem a pápák kezébe, az ő hatalmi forrása, a pápai világi birodalom ott Olaszország közepén. Kiket most Mátyás pennája hegyére vesz, az hogy azt a kifejezést használjuk, a kamarilla.

Mert olvassuk, hogy VIII. Ince pápa Mátyás iránt már nem II. Pius, II. Pál, IV. Sixtus, s a viszály oka mindig csak Dzsem török herceg visszatartása. Itt is egyéb foly. Szent-István nemzeti klerust alapított, a püspökségeket hercegeileg dotálta. Magyar püspök nem vágyik idegenbe, de idegent sem engedtek magyar püspökségbe. Másutt a kolostorok az országból Róma alá vannak szakasztva. Szent-László törvénye a kolostort a püspök s a király alá rendeli. Az olasz főpapság a törökök elleni segítség árán ezen gazdag javadalmazásokat akarja kezére keríteni. De még nem is e foly, hanem foly az, hogy a Colonnák, Borgiák, Sforzák, Caraffák közül a Beatrix királyné által vert nyomon, melyik pap ivadéka keparítsa kezére. A Vatikán az investatúra jogát Zsigmond alatt visszaengedte volt a koronának. Hunyadi János mint kormányzó sietett is törvénybe iktatni, hogy világi és szerzetes egyházfő, kegyuri bemutatás nélkül, a szentszéktől javadalmat el nem fogadhat. Dömösre prépostot neveznek, V. Miklós pápa mást nevez ki. Az 1450-ki országgyűlés így szól: ha szentséged birni akarja Magyarország hódolatát, ne esonkintsa szabadságát. S az ország jogában hagyatott.

nem lehetséges az, hogy Magyarország abban az előnyben részesüljön az élelmezési éz ellátási cikkek beszerzése tekintetében, melynek lehetősége azelőtt, bár akkor sem teljes mértékben, meg is volt.

De az ilyen előnynek még szigorubb korlátjai is vannak.

1. 23-ik cikkre nézve (főzelék, liszt, hús, konyhaszer-készletek), ki van mondva, hogy azok beszerzése a helyi piacnak tartatik fenn.

2. Ugyanez a szabály áll fenn nemcsak az élelmezés, de a ruházati berendezésekre is az összes katonai intézetekben. — Ezek pedig tulnyomó részben Ausztriában vannak elhelyezve.

3. A beszerzésben újabb három módosítás történt 1903-ban januárius hó elseje óta. Kimondatott elvül, hogy egy rész készpénzen vásároltatik közvetlenül a termelőtől, a helyi piacon. A szükségletnek egy további része a gazdasági egyletek útján a nagy termelőtől vásároltatik. Csak a fennmaradó harmadik rész szereztetik be, mint fentebb említettük, intendatúrák útján.

Ausztria azonban még annak is kitalálta a módját, hogy a helyi piacon és a nagy termelőktől vásárolt mennyiség áránál is előnyre tegyen szert. Ezt bizonyítja, hogy valószínűleg csehországi gazdasági egyesületek analóg óhajainak nyomása alatt a hadügyminiszter kijelentette, miszerint még a termelés költségeire is tekintettel lesz. Ez a vásárlási módszer, mely ellen én határozottan tiltakoztam a hadügyi albizottságban.

Mindezzel pedig be akartam igazolni, hogy osztrák oldalról a beszerzések terén jogos panasz fel nem merülhet. A magyar álláspont szerény és jogosult. Mi a kvóta alapján kívánjuk a közös hadsereg szükségleteinek kielégítését.

Politika és közgazdaság.

Kolozsvár, febr. 23.

A közgazdaság alatt itt a nemzet gazdaságát értjük. A nemzet gazdaságát, melynek izmosodásától és öntudatosságától függ napjainkban minden nemzetnek s így minden államnak is az ereje.

Korunk a gazdasági társadalom jegyébe érkezett. Az egyes államok jelentősége, sulya és ezzel szoros összefüggésben, létele is, nem annyira a faj általános minősége, hanem kiváló mértékben gazdasági intelligenciája szerint igazodik. Ezért minden egyes állam belételeiben a közgazdaságnak kell elfoglalni a közép-pontot, a mely körül harmonikusan helyezkednek el azok az erők, a melyek a megelőző időkben a nemzetek tulajdonképeni érvényesülés létfeltételeit foglalták magukban.

Mint minden nemzetnek politikájában, úgy a magyarban is, a közgazdasági érdekek viszik a vezető szerepet. A kik ezt figyelmen kívül hagyják, azok nem tartják kezüket a kornak úterén. A mint hajdan fegyverrel csatatereken, később a passiva resistenciával a csöndes otthonban: azt ma a gazdasági élet mezején, a közgazdasági fegyverekkel kell kiküzdeni, megszerezni, megtartani, nagyra fokozni.

Egyetlen koldus nemzet sem lehet független. Mióta a latin példabeszéd kifejezte amaz igazságot, hogy „paupertas magna meretrix,” azóta lépten-nyomon tapasztaljuk ennek nagy igazságát, úgy az egyesek, mint a nemzetek életében. A ki tehát ma erős, egészséges és öntudatos magyar nemzeti államot akar, annak első sorban a magyar nemzet gazdasági erejének növelésére, gazdasági függetlenségére kell fordítani figyelmét, illetőleg ezek növelésére erejét.

Nincs tehát oktanabb eljárás, mint ha felidézünk mindazokat a veszedelmeket, a melyek a magyar nemzet gazdasági erejének kifejlődését megakadályozzák, vagy hátráltatják. Nem mentheti a botlást még

a leglángolóbb hazafiság érzelme sem, mert a honszerellemnek, akár csak a szülői szeretetnek mindenek előtt okosnak kell lenni. Az u. n. majom-szeretet mindig többet ártott, mint használt.

A politika és közgazdaság nem szabad, hogy egymással ellentétbe kerüljenek. Ha nemzeti politikát akarunk csinálni, ezt a nemzeti közgazdaság fundamentumára kell építenünk. A gazdaságilag erős nemzetnek a nemzeti politika szempontjából nincs semmi lehetetlenség. Ellenben a nemzeti kvalitások teljes érvényesülése is jelentéktelen dolog, közgazdasági erő nélkül.

Ha talán frázisnak tünnének fel az elmondottak valaki előtt, példákra is utalhatunk. Itt van a szomszédunkban Szerbia. Katonái szerb kommandóra masiroznak; követségén szerb zászló lobog. És ugyan melyik magyar óhajtaná, hogy drága hazánk egy másik Szerbia legyen. Nem is olyan régen hódolt tartomány volt. De önálló állammá lett, mielőtt arra politikailag és gazdaságilag megérett volna. És nincs is arra predesztinálva, hogy a szó magasabb értelmében önálló és független állam legyen valaha. Gazdasági alárendeltsége teszi sulytalanná a nálunk jóval nagyobb, valamivel népesebb, az állami önállóság és függetlenség minden attributívával bíró Spanyolországot is.

A természetben nincsen ugrás. A másfél száz éves török uralom messze visszalökött bennünket a nyugati nagy nemzetek mögé. Pedig hazánknek nagy világtörténelmi missziója van a jövőben épen úgy, mint volt a múltban. Hogy ezen misszióját fényesen betölthesse, azért mulasztásait helyre kell pótolni. Egy erős, hatalmas és gazdag Magyarországra van szükség mindenekelőtt, hogy ama misszió betölthető legyen. Ez az erős, hatalmas és gazdag Magyarország nem lehet más, mint nemzeti állam. De ha valaki azt állítja, hogy a mai nagy gazdasági élethál-versenyben a nemzeti állam egyjelentőségű az erős, hatalmas és gazdag állammal: az vak a nyilvánvaló jelensé-

Mátyás primását, Vitéz János esztergomi érseket, az 1471-ki forradalomban részvételeért elzáratta. Cancellárát, Váradí Péter kalocsai érseket, mert egy törökkel kötött békeszerződésből két moldvai várat kifelejtett 1484-ben Árva várába várfogságra vettette. A pápa nem szólt, Mátyás, hogy az áramlat elől kitérjen, 1480-ban hűtlen Bukenlaer helyébe királynéja testvérét a 17 éves János, arragomiai herceget, már bibornokot nevezte, a pápaság administratornak, jövedelme élvezőjének elismerte. A mint ez hét év múlva elhunyt, Mátyás 1486-ban a 11 éves Esztei Hippolit, Ipoly ferrarai herceget, királynéja nővére fiát nevezte, ki még klerikus, de már két olasz apátság czime s jövedelme birtokában van, oly feltétellel, hogy 21 éves koráig administratora, aztán érseke legyen megyéjének. A pápa jun. 6-áról kelt Brevejében bejegyzését megtagadta. A Vatikán és Mátyás között egy küzdelem támadt, mely egész tragikus színben szövődött történetünkbe, mintha Mátyás hatalmi érzetének tultengése volna. Holott közelebbről tekintve, alig egyéb, mint nemosak a harcmezéi, hanem diplomatai hadjáratok, a tollharc mezején való fölényének éreztetése Sforza Ascanio biborossal. De teljes tisztelettel a Vatikán iránt.

Mátyás király, ki ekkor már maga szokta írni jegyzékeit, nem annyiban érvel, mint az érzelmi világ skáláját veszi igénybe. Lirikusan kezdi: azért születtem, arra rendeltettem, hogy a kereszténységért éljek, harczoljak. Majd elegikusan folytatja: Én szentséges atya, fiatal koromtól és főképen a mióta az isteni végzés a királyi trón magaslatára emelt, hadaimat, tekintélyemet, kincseimet a kereszténység, a katolikus vallás és a Szentszék javára mindig a legnagyobb készséggel értékesítettem; rokonaim és alattvalóim életét feláldozva, saját véretem ontva és életemet kockáztatva, a kereszténységet és az egyházat oltalmaztam, a Szent-széknek mindig legengedelmesebb fia voltam... Egy más alkalommal emelkedettebb hangon így ír: Testemet a hitért harezí sebek borítják, s biztosíthatom szentségedet, hogy a magyarok feláldozása, vitézsége nélkül Olaszország s a szentszék sorsa rég el volna dölve.

Majd kezd lelke háborogni, kitör lelkéből a nemzeti önérzet, már azt írja: A magyarok későbbek volnának elpártolni a katolikus hittől, mint megengedni, hogy az ország jövedelme a szentszék által adományoztassék. A bibornokokhoz így folytatta: Biztos lehet ő szentsége a felől, hogy a magyar nemzet később az ország

jelvénye gyanánt szolgáló kettős keresztet hármas keresztté változtatni, mint megengedni, hogy a korona jogköréhez tartozó javadalmak és papi méltóságok a szentszék által adományoztassanak. Más szavakkal, miután csak a pápának van hármas keresztje, későbbek egyházunkat függetlenné tenni a Vatikántól. S mily viharzásnak kellett elvonulni honfias lelkén, mikor a pápához azt írja: Egyházi dolgokban készségesen elismeri fensőségét, de határozottan kijelenti, hogy világi dolgokban egyáltalában nincsen kedve magát a szentszék bírálata alá vetni. Sőt alattvalóira sem hajlandó megengedni, még csak egy házhely vagy szőlőtartóra sem. S mennyire megtámadva láthatta állami létünket, a midőn így fakad ki: Inkább meghalok, mintsem a magyar királyság önálló jogaiból bármit is engedjek.

A pápa Hippolyt gyermekkorára hivatkozott. Mátyás hivatkozott Sixtus pápa egy ilyen tényére, ki Erneszt szász herceget fiát a mainzi érsekségre emelte; hivatkozott, hogy a pápák nemesak fejedelmek, hanem mások fiainak, sőt még törvénytelen csesemőknék is megadták a korfogyatkozás eseteiben a dispensatiót s hangsúlyozta, hogy miért kap épen ő tagadó választ; s utasítást adott, hogy mihelyt Hippolyt meg-

gekkel, siket a kiáltó ellenbizonyítékokkal szemben.

Az újabbkori nemzeti államok fejlődésének és prosperálásának rugóiba tekintünk; nyilvánvaló lesz előttünk, hogy a mi obstrukciónk árulás a nemzeti és független állam gondolata, eszméje ellen. Nem azért, mert nemzeti eszméket ápol. Ezeket ápoljuk mindnyájan, a kik csak magyarok vagyunk. De árulás azért, mert reménytelen és makacs ellentállásuk a nemzetet évekké visszaveti az érvényesülés útján folytatott pályafutásában, visszaveti a nélkül, hogy a milliókra menő károkat legalább egy kis nemzetiszínű tapasztalással takarni tudná.

Akarjuk mindnyájan a magyar nemzeti állam kiépítését. De egy nagy különbség mégis van közöttünk és az „nyakig-láb” párt között. Mi nemcsak azt akarjuk, hogy a trikolor kitűzessék, hanem azt is, hogy vészben és viharban, fegyveres vagy vértelen, de annál ádázabb gazdasági harcban, azt meg is tudjuk védelmezni. Előttünk a magyar nemzeti állam egy olyan szent fogalom, a melyet hatra-vakra kockáztatni nem lehet.

A magyar nemzeti politikának és magyar közgazdasági politikának karöltve kell haladni. A magyar nemzeti állam gondolata mi előttünk az a szent szimbólum, mint a mely volt a régi, középkori hősi tornákon az ország címere. Jó volna, ha a nemzeti eszme kóbor lovagjai jól eszökbe vésnék a nagy Toldi Miklós eme mondását:

Máskor pedig e szent jelnek,
Ha erőtök nem felel meg,
Békét hagyjatok!!!

Politikai hírek.

Kolozsvár, febr. 23.

Főispán-beiktatás. Brassóól táviratozzák, hogy *Székely* György, Brassó vármegye új főispánjának ünnepélyes beiktatása március 9-én megy végbe.

A csikszeredai választás. Csikszeredáról jelentik: A tegnapi végbement képviselőválasztáson délután 5 órakor hirdették ki a választás

érkezik, azonnal az esztergomi érsekség birtokába helyezték. Ezen határozott lépésre a pápa szept. 22-én ifjabb Vitéz János szerémi püspököt hívatta, kijelentette, hogy hajlandó magára vállalni, hogy a bibornokoknál a király kívánságát keresztülvigye, a pápai megerősítés csak idő kérdése.

Még be sem volt fejezve az esztergomi érsekség ügye, Mátyás a megüresedett egri püspökségre kincstárnokát, Dóczy Orbán győri püspököt nevezte. Sforza Ascanio bibornok erre is aspirált. Újabb conflictustárgy. Annyival is inkább, mert az egri püspökségre a pápánál Borgia bibornok is jelentkezett. Mert Mátyás előterjeszteteinek megerősítése késett, a tárgyalás folyama, kezünkbe adja Mátyás tollharca magyarázatát, midőn e szavakra fakad: „majd megtanítja Sforza bibornokot, hogy nem ők Magyarország királyai”. Következtében Dóczy részére 1487. apr. 27-én, Hippolit részére majus 27-éről a pápai megerősítés aláíratott.

eredményét. E szerint *Györgypál* Domokos Szederkényi-párti kapott 770, *Egyedy* Artur szabadelvűpárti 309 szavazatot. A rendet nem zavarták meg.

A nagylaki mandátum. Ocsaad vármegye központi választmánya dr. Návay Lajos alispán elnöke alatt a nagylaki választás napját március 5-ére tűzte ki. Választási elnök: *Hervay* István megyei főjegyző, a szavazatszedő küldöttség elnöke: *Tarnay* Ivor, a központi választmány-jegyzője. Az összes választók száma: 2565. Jelöltek: *Hász* Antal szabadelvűpárti és *Szűcs* János kanonok Szederkényi-párti programmal.

A magyar delegáció.

— A hadügyi költségvetés tárgyalása. —

Bécs, febr. 22.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, a melyen a közös hadügyminiszterium 1904. évi költségvetéseit vette tárgyalás alá. *Szapáry* Gyula gróf elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésére *Pap* Géza, a szőlők nevének jegyzésére pedig *Rudnyánszky* József bárót kéri fel. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bejelenti, hogy *Gáll* József bizottsági tag egészségi okból lemondott és helyébe *Burghard* Bélaváry Konrád hivattott be.

Napirend előtt *Müller* László rendkívüli követ a közös külügyminiszter nevében a külügyi költségvetés tárgyalása alkalmával fölmerült egyes kérdésekre válaszol. *Széchenyi* Imre, — ugymond — e hónap 15-én, a létesítendő Panama-csatorna dolgában azt kérdezte a külügyminiszteről, hogy nem tartja-e lehetségesnek sőt szükségesnek, hogy a háború és béke idejében való egyenlő elbánás elvének biztosítására, egyetemben más hatalmasságokkal, oly közjogi lépések tétessenek, a melyek a nemzetközi garanciát a csatorna használatára nézve biztosítják? A külügyminiszter nevében erre azt válaszolja, hogy a mennyiben a dolog aktuálisá válnék, a kezdés más, nálunk sokkal inkább érdekelt hatalmasságokat fog megilletni. Különben, ha a dolog esetleg szőnyegre kerül, a külügyminiszter ezt mindenestre a kellő figyelemmel fontolóra fogja venni. Ezután *Ugron* Gábornak az Aldunát illetőleg előterjesztett két kérdésére válaszol.

A delegáció ezután a külügyi albizottság jelentésével, valamint a pénzügyi albizottság jelentésével kapcsolatosan hozott határozatokat végső szerkezetükben is megszavazta.

Ugron Gábor megokolja azt az indítványát, mely szerint az országos bizottság iratait, naplót és okmányait a közös külügyminiszterium kezeléséből a képviselőház kezelésébe helyeznék át.

Az indítvány tárgyalása egyik legközelebbi ülés napirendjére fog kitűzteni.

Következett a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalása.

Münnich Aurél előadó konstatálja, hogy az 1904. évi költségvetés a múlt évi költségvetéssel szemben nem mutat lényeges eltérést. Reá mutat arra, hogy az 1903. évben felemelendő ujonczlétszám szükségleteire megszavazott nagyobb összegek törlésbe hozattak, miután ezek az ujonczok nem szavaztattak meg és ezen összegek a jelenlegi költségvetésben sem szerepelnek.

Ezután behatóan ismerteti a költségvetés főbb tételeit, majd sajnálattal kiemeli, hogy a magyarországi parlamenti viszonyok folytán a hadügyminiszter kénytelen volt úgy a hadsereg harezképessége, valamint a fegyelem érdekében is részben a három évet kiszolgált katonákat további szolgálatra visszatartani egész a múlt év végéig, részben pedig a póttartalékosokat fegyver alá szolítani. *Hogy ezek a póttartalékosok mikor fognak hazabocsáttatni, az attól függ, hogy a magyar országgyűlés az 1903. évre mikor fogja megszavazni a rendes ujonc-okat.*

Papp Géza szólalt fel ezután s erélyesen szembe szállt az osztrák törekvésekkel, melyek a katonai vívmányok értékét alább akarnák szállítani. Határozottan, férfiasan utasította vissza az osztrák delegátusok magyarellenes kirohanásait s Magyarország önálló államiságára s az 1867: XII. t.-ezikkben megállapított jogokra hivatkozva, tiltakozott az ellen, hogy a magyar nyelv jogait az osztrák tartomány-nyelvek jogával egyenlő sorba állítsák.

Elszomorító — ugymond — az a felfogás, a melyre az osztrák delegációban elhangzott egyes beszédekből következtetni lehet. Téves következtetéseket vonnak le abból a körülményből, hogy a magyarországi katonai intézetekben a jövőben, a magyar nyelv intenzívebben fog tanítani, hamis következtetéseket vonnak a hadsereg egységének megdöntésére és szem elől tévesztik azt a körülményt, hogy a mikor nyelvi jogokról szólunk, éles megkülönböztetést kell tennünk Magyarország és Ausztria más nyelvi követelményei közt. Magyarország ezredéves állami multja mellett ott áll az 1867: XII. t.-ez., a mely világos szavaiban Magyarországnak, mint az Osztrák-Magyar monarchia egy államának, olyan jogokat biztosít, a mely jogok Ausztriában más nyelvű törekvéssel össze nem hasonlíthatók. (Ugy van! Ugy van!) és a melyek összehasonlításának a magyar nemzet a maga egészében ellent mondana és azokkal szembe helyezkednék. (Ugy van! Ugy van!)

Talán csak nem hiszik az osztrák delegáció tagjai, hogy veszélyt rejt magában az az intézkedés, mely szerint a katonai kiképzetetésben részesült ifju, ha a katonai pályára fizikai vagy szellemi képességénél fogva alkalmatlanná válik a magyar nyelvet bírja, a polgári élet más terén érvényesülhessen.

A nyelvi oktatás hadügyi szempontjából nemcsak nem káros, hanem ellenkezőleg a társadalmi érintkezésben, a megértésben, az egybeolvadásban nyilvánuló hatalmas etikai és erkölcsi erőt visz a hadseregbe. Nem az elszakadás tendenciája vezet minket, a mikor a magyar nyelvnek a közös hadseregben előkelőbb helyet akarunk biztosítani, hanem az a tudat, hogy ezáltal a hadsereg harezképességét, a hadseregnek a magyar nemzettel való erősebb egybeforrását jobban biztosíthatjuk.

Hansúlyozni kívánja azonban, hogy a mikor a politikai helyzetből kifolyólag a magyar közjogi helyzetre vonatkozólag ítéletet alkotnak, akkor jogosan elvárhatjuk minden objektív politikustól azt, hogy azokat a törvényeket, a melyek egyrésztől Magyarország közjogát, másrésztől Ausztria politikusait is érinti, az igazságnak és a közös érdekeknek megfelelően magyarízzák.

Szólv megemlékezik ezután a hagyományos szellemről és azon magyarázatról, melylyel a hadügyminiszter a hagyományos szellemet definiálta. Magyarországon ez — ugymond — bizonyos mérvig odiumus fogalom, mert sok szomorú mult emlékeinek az összegezését, helyes és helytelen belemagyarázását ismeri a köznép és köztudat ebben a fogalomban. Most a hadügyminiszter igen bölcsen és nagyon helyesen megemlékezik expositójában ennek a kifejezésnek arról az értelméről, a melyet ő tulajdonít neki és ezáltal, hogy ő tulajdonítja e kifejezésnek azt az értelmet, annak bizonyos hivatalos jelleget kölcsönöz abban a tekintetben, hogy ezután a hadsereg körében is ez a fogalom bir majd értékkel.

Azt mondja a közös hadügyminiszter ur: a mi csapataink fő kötelességteljesítése oddadó kitartás és áldozatkész bátorság: e hármasság fogalma körül főleg a hagyományos szellem fogalma. Később kiegészíti és azt mondja, hogy a hadsereg hagyományos szellemében kétségtelesen benne fekszik a haza és a nemzet iránti legfőbb szeretet és azt a rendíthetetlen meggyőződést is ki kell fejleszteni, hogy a haza és a nemzet jó és rossz volta a hadsereg szoros összetartozósága és a legfőbb hadur — mi úgy mondjuk: király — iránti tántoríthatatlan hűséggel, a legérzékenyebb kapcsolatban áll.

A hadsereg hagyományos szellemének ezen meghatározását minden magyar ember elfogadhatja és aláírhatja. Rendkívül örül és szerencsés gondolatnak tartja azt, hogy a hadvezető-

ség részéről e fogalomzavar tisztázása végett az a kijelentés megtéte.

Attérve a magyar iparnak a szállításokban való részesedésére, rendkívül igazságtalan dolognak tartja, hogy azon kincstári gyáraknak, a melyekből a közös hadsereg szükségleteit részben fedezi és a melyek itt Ausztriában vannak, termelése és szállítmányai a hadsereg összes szállítmányából kivonatnak és csak az ezután fennmaradó rész osztatik fel Ausztria és Magyarország között a quóia arányában. Ez egy végtelen igazságtalanság, mert az ausztriai gyárak munkásai itthon vannak, itt fizetnek adót, itt fogyasztanak, itt növelik a közforgalmat, abból Magyarország közgazdaságának egy árva krajezár vissza nem térül.

Feleliti a 7-ik számú választ, melyet a hadügyi kormányzat a magyar ipar kvóta szerinti részesedésére vonatkozólag ad. Ez a válasz nem felel meg annak, a mit az országos bizottság válaszul elvárhat, a mikor az országos határozattal állunk szemben, a mely világosan és határozottan megjelöli, hogy a közös kormány a jövőben azokért az iparozikkekért, a melyeket Magyarország szállítani nem képes, kárpótolja a magyar ipart ott, a hol az szállítóképes. Egy ilyen országos határozattal szemben a válaszban csak lehetőségekről beszélni nem szabad.

Hálásan emlékezik meg úgy a hadügyi vezetőségnek sok jóakaratu törekvéséről, mint arról a férfúról, a ki a multban a magyar kereskedelem érdekeinek olyan nagy szolgálatokat tett és a ki annyi szívóssággal védelmezte a magyar kereskedelmi érdekeket. Köztudomásu, hogy ez a férfi Hegedüs Sándor.

Végre kéri a hadügyi kormányt, hogy mielőtt ezekbe a sok milliót kitevő új beruházásokba bennünket belekényszerítenének — mert hiszen csak bekényszerítés alapján szavazzuk meg ezen összeget — gondos és megfontolt figyelemmel legyenek az újítások értéke iránt, mert a nagy megterhelhetéssel járó kötelezettségeket csak abban a tudatban tudnánk elviselni, ha azok a milliók okos és jó ezelőkra adattak ki. A költségvetést különben elfogadja. (Előzetes helyeslés.)

Wilczek Frigyes gróf felszólalása után

Széchenyi Imre gróf a költségvetést alapos tanulmány tárgyává tette és nemcsak a tételek megbízhatóságáról szerzett magának meggyőződést, hanem egyszersmind azok kényszerítő voltáról is. Ezért elfogadja a költségvetést. Mit segít azonban nekünk a nagy készültség, hogyha nem vagyunk képesek a hadseregnek megadni az újonezokat? Nem akar a magyar parlamentáris krízissel foglalkozni, hanem konstatálja, hogy az egész harez alatt a közjogi ellenzék nem élt a maga megszokott fegyvereivel, nem élt a personál unió és az önálló hadsereg jelszavával, hanem elfogadta a kormánypárt fegyvereit és a 67 es alapon támadott meg minket.

Az első levonandó tanulság ebből az, hogy fegyvert kell kovásolnunk a közjogi alapon álló pártok részére, hogy jövőben megvédehessük saját magunkat. A fegyver pedig nem állhat másban, mint abban, hogy érvényt kell szerezniünk az 1867: XII. t.-cz. 11. §-ának, hogy ezentul ezen kifejezés „magyar hadsereg“ ne csak közjogi fogalom maradjon. A hadvezetőség a helyett, hogy a törvényből kimagasló két momentumot: a katonai egységet és a magyar hadsereget egymással kellő egyensúlyban tartotta volna, a helyett, hogy ezt a második momentumot felhasználta volna az elsőnek a támogatására, az első felhasználta a másikat elnyomására. Az 1867: XII. t.-cz. 11. §-ában ezen két momentumnak pactumát látja a szöveg. Ha pedig valaki azt akarja, hogy az ő társa betartsa a pactumot, legalább az illetőnek magának be kell azt tartani. A pactum egyik részét, azt t. i., a melyik a hadsereg egységének fenntartására vonatkozik, bizony pontosan betartották, de a magyar hadsereg fogalmának kidomborítását nem, mert az még ma is csak közjogi fogalom. Mi következik ebből? Az, hogy a ki tehát a hadsereg katonai egységét jövőre biztosítani akarja, annak akarnia kell azon eszközöket is, a melyek ennek biztosítására szükségesek. Alkalmazkodják a hadsereg szelleme végre is a meglevő törvényes állapothoz, mert nem lehetséges, hogy egy császári és királyi osztrák-magyar hadsereget kizárólag a régi császári szellem lengjen át.

Nem az osztrákok ellen, de egymással váll-

vetve dolgozzunk ugyanazon ezél eléréséért és ennek az egyetértésnek az se képezze akadályát, hogy a magyar felségjogokat mi másképen értelmezzük, mint ők. Tehát adjuk meg a királynak, a mi a királyó, mi pedig sohasem tagadjuk meg a császártól azt, a mi a császáré. (Helyeslés.)

Okolicsányi László, a magyar parlamentben folyó harezokról szólva Széchenyivel szemben megjegyzi, hogy ez nem a közjogi alapon álló párt fegyverével való harez; taktika ez csupán és sohasem volt más!

Hegedüs Sándor: Ez őszinte beszéd!

Okolicsányi László őszinte szokott lenni mindég. Erre a taktikára nézve az a válasza, hogy a 67-iki törvény végrehajtását azért követeli, hogy rákényszerítsék a többséget saját programjának, saját álláspontjának megvalósítására.

Nem tud megszabadulni a legfelsőbb katonai vezetőség attól a gondolattól sem, hogy Magyarország iránt még mindig bizonyos bizalmatlanságot tápláljon és veszedelmesnek találja a mi nemzeti törekvéseinket abból a szempontból, hogy ezzel a hadsereg egysége és így talán a két állam közötti szövetség bontatnék meg.

Szólót nem elégti ki az a katonai tanterv, a melyet a hadügyminiszter elibénk terjesztett. Az albizottságban részletesen kifejtetett, hogy ez a tanterv nem elégtő arra, hogy az oly növendékek, a kik a magyar nyelvet nem bírják, azt tökéletesen elsajátítsák. Nem viseltetik bizalommal a hadügyi vezetőség iránt s a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök javasolja, hogy az idő előrehaladottságára való tekintettel a tárgyalást megszakítsák és az országos bizottság holnap d. e. 11 órakor tartsa legközelebbi ülését, a melynek tárgya a hadügyi albizottság jelentésének folytatólagos tárgyalása lesz.

Tekintettel a tárgyalási anyag nagy halmazára, felkéri az országos bizottság tagjait, hogy a holnapi ülésen legkésőbb d. e. 4 óráig maradjanak gyűlésre ezzel az üléssel bejárja. Az ülés végződik 3 óra 10 perczkor.

A kis emberek csatái.

Budapest, febr. 22.

A tegnapi vasárnapon, a kis emberek szervezkedésének a nyi mindefféle formája ment végbe, hogy ezt a napot a szervezkedő vasárnapnak lehetne elkeresztelni.

Kik szervezkedtek tegnap? Szervezkedtek a vasutasok, a kik azért elégedetlenek, mert nem emelték a fizetésüket. Szervezkedtek a rikkancsok, a kiknek Vázsonyi Vilmos becsületes polgári existenciát akar szerezni, szervezkedtek a magántisztviselők, a kik olcsóbb villamos-jegyeket akarnak, szervezkedtek Aradon az országos magyar kereskedő egyesület emberei és mozgolódtak a szocialisták, a kik a gyülekezési jogot látják megsértve a belügyminiszter körrendelete által. Egy vasárnapra épen elég és bizonyára épen elég okuk is van a szervezkedő tömegeknek arra, hogy gazdasági helyzetük javítására sürgősen megtegyenek minden lépést.

Egy okos öreg úrral beszélgettem tegnap ezekről a dolgokról s az öreg úrnak sikerült ezeket az aprónak látszó jelenségeket egy nagy szempont alá gyűjteni.

— Látja, — mondta — ezek a jelenségek igen érdekesek és gazdag tanulságokat rejtegetnek. Mialatt a parlament 13 hónapon keresztül közjogi vitatkozásokba volt elmerülve, s egyre azt hangoztatta, hogy az obstrukciónak semmi gazdasági hátránya és semmiféle káros következménye nincs, azalatt odakünn egyre gyűlemllett a gyuanyag, úgy, hogy most csak egy szikra kell hozzá, hogy az egész ország a legszerencsétlenebb harezba, sőt gazdasági forrongásba jusson. Persze, hogy az obstrukció hatásait azonnal nem lehetett megérezni.

De alig egy hónap mult el s már is mindenfelé kifakadnak a kolések. Ezek az apró szervezkedések, mind annak a jelei, hogy odakünn nagy az elégedetlenség s hogy rettenetes forradalmi anyag van fölhalmazva. Kenyérharez, osztályharez, közjogi harez és hozzá még külpolitikai harezok is fenyegetnek. A Balkán kérdés egyre kísért. És mindezekben hozzájárul még a tavasz, a mely fiziológiai támogatója minden forrongásnak. Megvallom, hogy ettől a tavasztól nagyon félek, főleg ha arra gondolok, hogy Apponyiék és Ugronék még most sem akarnak nyugton maradni s utját állják a parlament demokratikus reformjának, a mivel egy pár évre le lehetne csillapítani a tömegek szenvedélyeit.

Ez a szervezkedő vasárnap így reflektálódott az öreg ur lelkében. Érdemes róla gondolkodni. Sok igazság és sok éleslátás van benne.

Az orosz-japán háboru.

Kolozsvár, febr. 23.

A kelet-ázsiai harezterről egyre kevesebb pozitív adat érkezik. A hírek igen megbízhatatlannak. Annyit lehet tudni, hogy mindkét hadviselő fél erősen készülődik a szárazföldi összeköttözésre. A csár, mint tegnap jelentettük, új vezérő tábornokot rendelt a mandzsuriai sereghez, Kuropatkin hadügyminiszter személyében. Érdekes jelenség, hogy a khinaiak, kik pár év előtt elkeseredett harezban állottak a japánokkal, most az oroszokkal szemben inkább a japánok felé vonzódnak.

A legújabb jelentések ezek:

Az oroszok visszavonulása.

London, febr. 22.

A Daily Telegraph távirata szerint az oroszoknak Karbinba való visszavonulása inkább pán-kiszorú, semmint jól szervezett katonai mozdatat volt. Itt azt hiszik, még sokáig nem lesz nagyobb ütközés. Senki sem hiszi, hogy a japánok megdöglőn tette fogják magukat elragadtatni. James Wilson amerikai tábornok hosszú és véres háborut vár. Azt hiszi, hogy az oroszok még három hónapig nem lesznek harezképesek s hogy a japánok ezt az időt az összes pontok megerősítésére fogják fölhasználni. A Standard-nak táviratozzák, hogy februarius 20-án ötszáz khinai rabló megtámadta a fuhai orosz őrséget, valószínűleg azért, hogy a vasutat elpusztítsa.

A harezterről.

Páris, febr. 22.

A New-Yorkból Herald jelenti Csifuból: Az Egyesült-Államok Wilmington és New-Orleans nevű hadihajója tegnap váratlanul elindult dél felé. Az hírlk, hogy Sanghajban a háboruval összefüggő esemény fordult elő. Az Anapolisz nevű hadihajó, melyet Csifuba várnak, is elindult Szanghaiba.

Port-Arturból.

Köln, febr. 22. A Köln. Ztg.-nak jelentik mai kelettel Pétervárról: port-arturi jelentés szerint e hó 21-én gyöngé lövéséket észleltek a tenger felől. Japán torpedónaszádok valószínűleg megkísérelték a kikötőhöz való közeledést. Japánnak azt a nyilatkozatát, hogy szent és élelmiszereket mindenképen a hadiesempészet alá foglal önkényeskedésnek tekintik. A helytartó lapja azt kívánja, hogy az angolok engedjék meg az orosz hajóknak, hogy Singaporeban és Hongkongban elláthassák magukat Port-Arturig való, azaz 12 napi és a japánoknak Formozáig, azaz két napig tartó szénell. A postaigazgatóság intézkedett, hogy eleje vétessék a tábori postai szolgálat rendtelenségei ismétlődésének, a mint az az orosz-török háboru alkalmával előfordult. Ez intézkedések létesítése ezéjából Szentkivics különös meghatalmazással küldetett a hadsereghez.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Kolozsvár, febr. 23.

A közgyűlés tegnap délután fokozódott érdeklődés mellett folytatta tárgyalásait. A napirend legfontosabb tárgyát a kolozsvári Gazdasági Egyletnek, a szerb és bolgár-kertészek piaci árulása korlátozása iránti előterjesztése képezte, mely annak idején a szakbizottságok előtt is élénk diskussió tárgya volt. Az Erdélyi Gazdasági Egylet két kérése, szintén több felszólalást idézett elő, úgy, hogy a rövidnek ígérkező közgyűlés csak hat óra után nyert befejezést.

A folytatólagos közgyűlésen gróf *Béldi Ákos* főispán elnökölt.

A közbiztonság mult évi forgalmáról összeállított kimutatás tudomásul vétele után a közgyűlés több számadást hagyott jóvá s a szokásos felolvasó levelek kiadatását elrendelte.

A kolozsvári Gazdasági Egyletnek, a szerb és bolgár kertészek piaci árulásának korlátozása iránti kérését *Fekete Nagy Béla* tanácsos terjesztett elő s a szakbizottságok és tanács véleménye értelmében e kérdés elbírálására egy szakértőkből álló bizottság kiküldetését javasolta. *Katona András* a kérést már ez alkalommal teljesíthetőnek tartja s a bizottság kiküldetését mellőzni kéri. *Kecskeméthy István* és *Köntzey Imre* szintén feleslegesnek tartja e bizottság kiküldetését, mert hiszen az idegen termelőkkel szemben a város jogosult külön rendszabályokat alkalmazni. *Deák Albert* felszólalására *Fekete Nagy Béla* tanácsos felvilágosítással szolgál az eddigi gyakorlatról s eladja, hogy az idegen és helybeli termelők között nem volt különbség. *Szavacsina Géza* polgármesternek az a véleménye, hogy a városnak joga van e kérdésben dönteni, de kívánatosnak tartja, hogy előzetesen a határozat meghozatala előtt a szakértők meghallgattassanak és épen azért ajánlja a szakbizottságok javaslatát elfogadni. A közgyűlés e javaslatot egyhangulag elfogadta.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet az iránt folyamodott, hogy a tulajdonát képező *Atilla-utczában* a csatornázás és vízvezeték építtessék ki. A közgyűlés többek felszólalása után a szakbizottságok javaslatát fogadta el s kimondotta, hogy a csatorna és vízvezetési hálózatot csak abban az esetben építteti ki, ha az erre szükséges 30.000 korona összeget a tulajdonos Egylet a város rendelkezésére bocsátja.

A kerékpáradó eltörlése iránti kérés egyelőre levétetett a napirendről. E kérdés felett érdemleges határozatot a közgyűlés csak a jövő évi költségvetés tárgyalása rendén fog hozni. Az *Esterházy-utca* csatornájának kiépítését a közgyűlés elhatározta.

Telek felosztási kérések letárgyalása után napirendre került az *Erdélyi Gazdasági Egyletnek* és *Orbók Mórnak* kérése, a korábban megállapított telekfelosztási feltételek módosítása iránt. *Dr. Tutsek Sándor*, *Tokaji László*, *Dr. Deák Albert*, *Nagy Dezső*, *Dr. Papp József*, *Szentkirályi Ákos* és *Póczy Mihály* főmérnök felszólalása után a közgyűlés a szakbizottságok javaslatát fogadta el, melynek értelmében a kérést a közgyűlés elutasította.

A kérések tárgyalása rendén még a közgyűlés öv. *Simon Ferencz*né bérösszegéből elengedett 200 koronát s *Viski Elek* díszszoba festő részére, külföldi tanulmányútra megszavazott 250 korona segélyt.

Végül a közgyűlés megválasztotta a borenéljáró bizottság két tagjául *Kuszkó Istvánt* és *Rueska Lajost* és ezzel a közgyűlés véget ért.

H I R E K.

Kolozsvár, febr. 23.

— **A vármegyei tisztviselők értekezletének üdvözlései.** A vármegyei tisztviselők országos egyesületének tegnapelőtt Kolozsvárt értekezletre gyűlt bizottsága, — mint tegnapi tudósításunk is jelentette — az értekezlet alkalmából, az elnöklő *Dózsa Endre* alispán indítványára távirati üdvözléseket küldött gr. *Tisza István* miniszterelnökhöz és *Sándor János* belügyi államtitkárhoz. A gr. *Tisza István* miniszterelnökhöz küldött üdvözlő távirat a következő:

„Vármegyei tisztviselők országos egyesületének kiküldött bizottsága, hazafias buzgalommal üdvözli Nagyméltóságodat, a közigazgatási tisztviselők érdekében kitüntetett jóindulatáért“.

Dr. Horváth jegyző.

Dózsa, elnök.

Sándor János államtitkárhoz intézett távirat így hangzik:

Vármegyei tisztviselők országos egyesületének kiküldött bizottsága az érdemek szerint magasra emelkedett tisztárs iránti hódolattal, az igazi vérbeli közigazgatási tisztviselő iránti szeretettel, az igaz munkás iránti bizalommal üdvözli Méltóságodat. Azon tudatban, hogy a nemzet nagy munkájában a nemzet nagy többségének jelenlegi vezérével igaz lélekkel ismét együtt vagyunk.

Horváth, jegyző.

Dózsa, elnök.

Sándor János államtitkár, még a tegnapi nap folyamán, a következő táviratban mondott köszönetet az üdvözlésért:

Dózsa alispán

Kolozsvár.

A vármegyei tisztviselők országos egyesülete kiküldött bizottságának Nagyságod elnöklete alatt tartott üléséből küldött meleghangú üdvözlését köszönettel vettem, mert a vármegyei tisztviselői karral, melynek kebelében felnőttem, mindig együtt érzek s nekem öröm az, ha velük vagy érettük dolgozhatom.“ *Sándor János*.

— **Tűzvizsgálat a Bánffy palotában.** Tegnap tartották meg a hivatalos tűzvizsgálatot a Mátyás király-téri Bánffy palotában, mely hivatal volt, hogy felderítse mi okozta a vasárnap éjszakai tűz esetet. A tűzvizsgáló bizottság tagjai voltak, a tűzoltóság részéről *Bartha Gergely* és *Szakál Gábor*, a város mérnöki hivatala részéről *Reschner Károly* mérnök, a rendőrség részéről *Pataky Sándor* alkapitány, továbbá a vizsgálatnál *Rohonezy Lajos* a kaszinó gazdája és dr. *Deák Albert* a háztulajdonos jogtanácsosa volt jelen.

A bizottság konstataulta, hogy a tüzet a kéményseprő által pénteken eszközölt kéményégetés okozta, a mikor egy a kéménybe beépített gerenda meggyuladt és a tűz lassan tovább terjedve még öt gerendát égetett el, melynek következtében az emeleti helyiségben levő „Nemzeti Kaszinó“ billiárd szobájának mennyezete, mintegy 10 centiméter hosszúságban megrepedt és a repedésen keresztül szivárgó füst tette figyelmeztető, vasárnap éjjel 2 órakor, az ottlevőket az égésre. A kihívott tűzoltók rögtön eloltották az égő gerendákat, de a kéményben levő korom még tegnap is éget és csak a kémény lebontása után tudták tegnap estefelé eloltani. A bizottság továbbá konstataulta, hogy a tüzért felelősség senkit sem terhel, a mennyiben valószínűleg a plafon évekkal ezelőtti történet fölémelése alkalmával jöttek a gerendák a kéménynyel érintkezésbe, melyről a kéményt égető kéményseprő tudomással nem bírhatott. A bizottság továbbá elhatározta, hogy a palota összes kémé-

nyei a most használatos csilinder kéményekké alakítandók át az esetleges megisméltóhető végszedelem kikerülése végett.

Az égő gerendák lebontása alkalmával majdnem végzetessé váló szerencsétlenség történt. Ugyanis az egyik tűzoltó egy megszenesedett gerendára lépett, mely kettétörtött és a fiatal ember lezuhant. Szerencsére nagyobb baja nem történt csak a kezén és fején szenvedett könnyebb sérülést.

— **Az ev. ref. egyetemes konvent.** Budapestről jelentik, hogy az ev. reform. egyetemes konvent ez évi rendes gyűlését az elnökség május 10-dikének délelőtt 10 órájára szándékozik egybehívni Budapestre, a *Lónyai-utca* ref. főgimnázium dísztermébe.

— **Gyümölcsészeti tanfolyam Kolozsvárt.** *Tallin Béla* földművelésügyi miniszter gyümölcsészeti tanfolyamokat rendez, melyeknek egyike *Kolozsvárt* lesz. Kolozsvárt és Budapesten a gyümölcsfa-tenyésztés iránt érdeklő lelkészek és magánosok számára nyolcz napos lesz ez a kurzus, a faiskola kezelő tanítók részére pedig *Keszthelyen*, *Tordán* és *Kis-Szebenben* tíz napos. A miniszter fölhívja valamennyi vármegye törvényhatóságát, hogy a tanfolyamokra szóló felvételi pályázatokat azzal tegyék közzé, hogy a tanítók felvételénél azok fognak előnyben részesülni, a kiknek járásából még egy faiskola-kezelő tanító sem volt ilyen tanfolyamon.

— **Országos torna-ünnepély.** A „Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége“ — mint arról már megemlékeztünk — *Aradon* a pünkösti ünnepek alatt fogja megtartani VII. szövetségi országos torna-ünnepélyét. Az aradi tornaegylet most lelkes hangú felhívást bocsátott ki az összes magyarországi torna-egyesületekhez, így a kolozsvári egyetemi ifjúság tornász testületéhez, melyben meghívja őket a rendezendő ünnepélyre. A lelkes hangú felhívás így végződik:

„Jöjjetek minél számosabban, édes hazánk mellett és nálunk. A magyar Golgota Szabadságtérén álló Hungária áldásra emelt érzekarjában koszorúval várja daliás tornászait, hogy homlokukra tűzze a babért, mert szent eszméért küzdenek ők: a haza nagyságáért és egységéért.“
Jelentkezési határidő márczius 15.

— **Időjárás.** Az időjárás az erdélyi részekben legtöbb helyt borult és esőndes s a hőmérséklet 0°C felül áll. Kolozsvárt +2°C hőmérsék van, derült, esőndes időjárással. Az üzletvezetőség jelentése egyéb részében a következő:

Üzletkezelőség +3 derült, esőndes. Nagy-Várada +3 derült, esőndes. Torda -2 esőndes, derült. Maros-Ludas +2 esőndes, borult. M.-Vásárhely +2 esőndes, borult. Szász-Réget +3 esőndes, borult. Tövis +1 esőndes, borult. D.-Szt.-Márton +2 esőndes, borult. Sóvárad -1 esőndes, borult. Kis-Kapus +4 esőndes, borult. Segesvár +2 esőndes, borult. Székely-Udvarhely +3 derült, esőndes. Brassó +2 borult, esőndes. Seps-Szt.-György -1 derült, esőndes. Csik-Szereda -1 borult, esőndes. Csik-Gyimes +3 borult, esőndes. Kézdi-Vásárhely +1 derült, esőndes. Zernest +0 derült, esőndes. Predeal +2 borult, esőndes.

— **Felolvasás a japánokról.** A *Dávid Ferencz-Egyletben* a jövő vasárnap 4 órakor *Fanghné Gyujtó Izabella* fogja ismertetni a japánokat, s főleg vallásos és társadalmi életüket. Ugyanakkor felolvas dr. *Kiss Ernő* főgimn. tanár. A felolvasások iránt előzetesen is élénk érdeklődés nyilvánul.

— **Névváltoztatás.** *Richtze t Möriz* kolozsvári lakos, szigorló orvos, családi nevét, belügyminiszteri engedéllyel „*Miklós*“ra változtatta.

— **Jótékony adomány.** Az *Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság* a kolozsvári ág. hitv. ev. nőegyletnek ez évben is ötven koronát adományozott, a miért is fogadja az elnökség halás köszönetét.

— **A „Dávid Ferencz-Egylet“** ifjúsági köre e hónap 24-én, szerdán este fél 7 órakor az unitárius kollégium 19. számú termében (I. emelet.) ülést tart, melyre az egylet tagjait ez uton is meghívják. Az ülésen felolvas dr. *Boros György* theol. dékán.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap közlése szerint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a kolozsvári posta- távirtdaigazgatóságához beosztott dr. *Zsögön Béla* posta- és távirtdatisztet jelenlegi helyének meghagyása mellett pt. fogalmazónak nevezte ki.

— **Közgyűlés.** A „Ronygyos Egylet” közgyűlését f. évi február 25-én (csütörtök) d. e. fél 11 órakor az iparkamara helyiségében (Deák Ferencz-uteza) tartja meg, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Városunk állategészségügye.** A törvényhatósági m. kir. állatorvos hivatásos jelentése szerint Kolozsvárt az állategészségügy általában kedvező, mert a háziállatok között semmiféle ragadós betegség nem merült fel s más betegségek is csak kisebb számban fordultak elő. A közbérgőhidon a múlt hóban levágott 682 drb. nagy szarvasmarha, 657 drb. borjú, 155 drb. juh és bárány és 972 drb. sertés.

— **Elfogott tolvaj.** Monostori-ut 4 szám alatt, a napokban egy nagy kabát és több apróság 105 korona értékben nyomtalanul eltűnt. A károsult A. A. feljelentésére a rendőrség nyomozatot indított és a tegnapi sikerült elfogása tettet Löbb Rezső műtakács-segéd személyében, ki tettet beismerte, de a tárgyak csak részben kerültek meg, mert legtöbbjén már tul adott. Az elfogott tolvajt ma reggel átkísérték az ügyészség börtönébe.

— **Gyujtózató macska.** Különös multság okozta azt Bodzakrasznán (Háromszék vm.) hogy az ottani koresmáros istállója és csürje, az utóbbiban elhalmozott sok takarmánnyal együtt a lángok martalékává lett. A koresmáros szolgálója ugyanis tudta azt, hogy a kaesa-hus csak akkor igazán ízletes, ha a finom pelyhek lepörkölnének róla, a kopasztás végeztével. Ezt a műveletet végezte a szolgálóleány is, a midőn spirituszszal leöntötte a ruczát és tréfás kedvében — a macskát is. A gyujtó ellobbanása, s a ruczának és a macskának lángbaborulása egy pillanat műve volt. Amde az égő macska a nyitott ajtón, mint a rakéta ugrott ki s a másik pillanatban már az istálló padlásának támasztott létrán menekült — a széna közé. Mire a leány a meglepetéséből magához tért: már lángban állott az istálló és csür fedele. Pár óra alatt pedig teljesen le is égett, a két gazdasági épület.

— **Major táncmester** márczius hó 1-én egy két hónapra terjedő tánczeziklust nyit. Egyben kéri a t. érdeklődő közönséget, hogy magánházakban és intézetekben a coloneokat addig szervezni kegyeskedjék.

A Bostonról és Cake-Valkból magánórákat ad. Egy magánóra 6 korona. A magánórákat haton is vehetik, ezeket a társaságokat az érdeklődők hozzák össze.

Jelentkezni vagy értekezni minden időben lehet lakásán. Mátyás király-tér (Főtér) 12. szám, II. emelet, 25 ajtó.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-uteza 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmány-répamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejthetetlen, drága jó feleségem elhunyt alkalmával, ravatalára koszorukat helyeztek, s részvétükkel fájdalommat enyhíteni és temetésén megjelenni szivesek voltak, e helyen fejezem ki hálás köszönetemet Váradi Albert.

TÁVIRATOK.

A királyi cercele.

Bécs, febr. 23. A tegnapi udvari ebéd után, a király husz perczig tartó cercelet tartott a delegátusok közt.

Ő Felsége gróf Tisza István miniszterelnöknek ez alkalommal örömet fejezte ki a fölött, hogy a kaonai kérdésekben, a magyar részről hangoztatott kívánságok ki vannak elégítve. Reméli, hogy a parlamenti nyugalom már most helyreáll. A király többektől érdeklődve kér-

dezősködött Bánffy Dezső báró pártalakítási akciójának eredményéről.

Pildner Ferencz szász képviselőnek megemlítette ő Felsége, hogy tudomása van a szász képviselőknek, a szabadelvű-pártba való belépéséről.

— Mi szászok — mondotta Pildner — élünk halunk a magyar állammal!

— Tudom — válaszolt a király — és örvendek, hogy ily lojalis szavakat hallok.

Azután ő Felsége Hegedüs Sándorral beszélgetett hosszasan.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 23. A képviselőház februárius 29-én formális ülést tart, melyen megállapítják a következő ülés napirendjét.

A első rendes ülést tehát márczius 1-jén tartja a képviselőház.

Minisztertanács.

Bécs, febr. 23. A legközelebbi minisztertanácsot, a magyar kormány szerdán Bécsben tartja, a mikor az összes miniszterek ugy is Bécsben lesznek.

A szerdai minisztertanácson sürgős törvényjavaslatok nyernek elintéztést.

A magyar delegáció.

Bécs, febr. 23. A magyar delegáció folytatólagos plenáris ülésén gr. Szapáry Gyula elnöklésével folytatta a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalását.

Elsőnek Bulgár-Ferencz szólalt föl bírálva a jelentést. Reméli, hogy a hadügyi-miniszter a magyar kormányt támogatni fogja.

A tanácskozás foly.

Az orosz-japán háború.

Nagaszaki, febr. 23. A japán hajóhad Port-Artur előtt négy orosz torpedó hajót elfogott s annak összes legénységét foglyul ejtette.

Vashington, febr. 23. Rendkívül sok amerikai élelmiszert indítottak utnak az orosz és japán kikötők felé.

Tokió, febr. 23. Több száz főnyi orosz lovasság jelent meg Andsuban, mely szétrombolta a táviró vonalakat.

Egy volt plébános házassága.

Hajduböszörmény, febr. 23. Zsembery Miklós, volt hajduböszörményi róm. kath. plébános felekezetenkívülivé lett és ma a hajduböszörményi anyakönyvi hivatalban házasságot kötött özv. Cseh Béláné szül. báró Majthényi Aranka idevaló gazdag birtokosnővel.

A szociálisták határozata.

Budapest, febr. 23. A szociáldemokraták elhatározták, hogy a legutóbb velök szemben történt eljárások folytán az obstrukciót támogatni fogják.

Gyászrovat.

Jónás Bálint, kolozsborsai ev. ref. lelkész, a kolozsvári egyházmegye f. törv. sz.-birája, Kolozs vármegye törv. hat. bizottsági tagja, februárius 21-én meghalt. Az elhunytat nagy kiterjedtségű család és rokonság gyászolja. Temetése ma délután folyt le Kolozsborsán.

Művészet.

* A színház hírei. A drótos tót, Lehár népszerű operettje holnap páratlan számú bérleti előadásban kerül színre a legutóbbi új szereposztással. — Józsi-ból, Molnár Ferencz új bohózatából naponként folynak a próbák. A mulattató bohózat részben Budapesten, részben Török-Bálinton, — a fővárosiak által kedvelt nyaraló helyen — történik. A főszereplők közül Kassai egy tipikus fővárosi szoknyahóst, Mátrai egy zugbank igazgatót, Bérczi egy fiatal zongora tanítót, Szegő egy vizsgáló bírót játszanak. Pompás szerepük lesz Dezsérinek és Mészárosnak; előbbi egy török-bálinti öreg sváb parasztot, utóbbi egy sváb legényt játszik. A hölgyek közül Th. Csige Böske, Hegedüs Szerafin és Gál Janka játszanak a darabban, melynek czimszerepét a kis Fehérvári Annuska adja. A „Józsi” szombaton páros számú bérletben kerül bemutatásra. — Scherry. A „Józsi” próbáival párhuzamosan készül, az énekes személyzet a legközelebbi újdonságra, Félix és Ordonneau naphírű operettjére, a „Scherry”-re, melynek jövő hó 3-án lesz a bemutatója.

* Egy kolozsvári leány sikere. Rákosi Szidi színiskolájának szombaton az Urániában tartott vizsgálatán a tehetségesebb növendékek között kitűnt egy kolozsvári leány: Csorna Teréz. A fővárosi lapok elismeréssel emlékeznek meg a fiatal színész-leány pajzán játékáról és kellemesen csengő, üde hangjáról. Csorna Terézt, a kecskeméti színház igazgatója szerződtette.

CSARNOK.

Robinzonád.*

Elbeszélés.

Írta: Kozma Andor.

Transplendent, a hatalmas angol-indiai gőzös, már megkerülte Elő India csúcsát s jobbra hagyva Ceylon szigetét, északnak tartott a bengáliai öbölben. Utjának végső célja Kalkutta volt. Ez meglátzott a rajta utazó közönségen is, melynek sorában a legbüszkébb s legfényesebb angol történelmi neveket viselő lordok és ladyk pompáztak. Brit-India alkirályának sugárban ragyogó székhelye és a messze, ködös éjszakai borongó aranyország között rendszeren a legfinomabb angol társaság előkelőségei vannak uton.

A Transplendent fedélzetén utazó magasrangú társaság ünnepélyes bódolatának és közbulvátnak tárgya egy csodaszép, alig husz éves szőke miss volt, a kit apja, egy igazi lord és anyja, egy igazi lady, kísérték. Mindenki tudta, hogy a felségesen büszke ifjú szépség az alkirály udvarához beosztott legdélezegebb katonatisztnak, az angol magas arisztokrácia egyik híres gavalléjának menyasszonya. Az eljegyzés még Londonban történt meg a télen, hol e gyönyörű fiatal pár a királynő udvaránál esett életre-halálra szóló szerelembé. Az esküvő Kalkuttában lesz, a vőlegény állomáshelyén, a Transplendent megérkezése után.

Amde a Transplendent még Madrasig sem ért, a mikor egy észak felől kerekedett iszonyu orkán nekizudult, összetörte kormányát és verte, korbácsolta le a hajót kelet-déli irányba. A kétségbeesett hajósok egyre másra adta a vészjeleket és durrogtatta vészlővéseket.

Amazokat eltépte, emezeket tulharsogta a vihar. Másnap már Ceylon keleti partjait vélték észrevenni a nyugati láthatár végén. Harmadnap már künn hanykolódott a Transplendent az indiai oceánon. Negyednap meg tudták határozni, hogy az egyenlítőn túl, a déli földgömbön járnak. Ötödnap a gőzgépek is felmondták a szolgálatot, s a hajó léket kapott. Hatodnap

* Most, hogy a színházban oly jól mutat a közönség Barrie: „Egyenlőség” cz. fantasztikus új darabján, különösen érdekes föleleveníteni Kozma Andornak, a jeles magyar írónak ezt a már egy évtizeddel ezelőtt írt és akkor megjelent elbeszélését, mely alappondolatában és tárgyában frappáns megjegyzést mutat az angol szerző munkájával.

estefelé szirtes, zátonyos sziget csoport között vagdosta ide s oda a hibetetlen erőre kapott vihar a sülyvedő, bukdácsoló hajót. Ezen a roneson várni be az éjet, biztos halál.

A mentőesolnakokat leoldották, s a halál-sápadt utasok néhány erős karu matrózzal beszálltak. Tolakodás, jajveszékés, gyáva siralom — semmi sem volt. Hisz mind urak és angolok kísérlették meg a menekülést. A hajó tisztjei s néhány matróz a sülyedő Transplendenten maradtak, kötelességüknek tartva a halált. De nagy fájdalomokat okozhatott nekik utolsó perceikben, hogy még láthatták, mint merül el valamennyi mentőesolnak. Egy sem ért partig. Az elmerültek s a hajónmaradtak alig fél óra múlva megint találkozottak a halálban.

De mégsem valamennyien.

A csodaszép szőke miss, a ki pompás, erős uszó volt, mint minden jól nevelt angol leány, a mentőesolnak elmerülése után elszántan s nagy tempókkal szelte a hullámokat. Először még sok fejet látott kibukkanni a haragos habokból; azután ezek egyre-másra tűntek el s végre elfogytak. Sötét lett, az ő karjai is elesüggtek s érezte, hogy itt a halál. De e pillanatban valami segítséget kapott, mely ragadta őt tovább, tovább. Utolsó homályos sejtelve az volt, hogy meg van mentve. Aztán elvesztette eszméletét.

Mikor szemét megint kinyitotta, ragyogó délszaki nap sütött rá. Körülnézett. Előtte a végtelen, sima tenger. Mögötte tropikus, dus lombok. És közvetlen mellette csupán egy tépett, durva inggel hiányosan fedve, egy férfi feküdt arezezal a földnek fordulva.

— Shocking! — sziszegte legelőbb is a kényes angol leány. És felugrott, hogy elfusson. De egy pillanat alatt tisztázódott agyában a rettenetes helyzet, a mely elsöpör minden shockingot.

Ő tehát hajótörést szenvedett, de az ár még élve lökte ki a partra. S kilökte vele ezt a durva formájú férfit is, a ki nyilván valamelyik evező matróz. De vajjon él-e még?

Keresztény részvétellel s minden kényeskedés nélkül térdelt le a félmeztelen férfialakhoz s felémelte a kurtára nyírott, kemény matróz fejet. Érezte, hogy az meleg, tehát a matróz még él. Megfordította arezezal fölfelé s borzadva látta, hogy az arez s a föld, a hol feküdt, csupa vér. Rögtön letépett a saját patyolatingéből egy darabot, megáztatta a tengerben s lemosta vele a matróz arcát. Közönséges, durva matrózpofa volt, az alacsony, kemény homlokon tátongott a seb, a mely elvérezte. A büszke leány, a ki efféle embertől eddig csak undorodni tudott, most reszkető gonddal kötözte be sebeit. Aztán leült a partra s a durva fejet, hogy puhábban feküdjék, gondosan a maga ölébe vette. S kiméletesen biztatta, simogatta a sebesült matrózt, hogy ébredjen.

Az lassan-lassan kezdte is nyitogatni a szemét s mind mélyebben vett lélegzetet. Végre világosan eszmélt, s a mint esodálkozó pillantása a gyönyörű leányra esett, sápadt areza csupa mosoly lett.

— Hogy érzi magát? — kérde a leány.

— Nagyon jól, — volt a susogó válasz s a bágyadt, vértelen ajkak közül nagy fehér lapátfogak nevetek elő.

Nemsokára a matróz egészen magához tért. Fölemelte fejét a miss öléből s némi erőlködéssel fölült. Aztán tanakodni kezdtek. A matróz, mint efféle viszontagságokban jártas ember, mindjárt sok mindenről tájékoztatta a leányt.

Hogy egymás mellé kerültek itt a parton, az onnan van, hogy ő segített a missen, mikor az már kimerült az uszásban. Ő maga könnyebben uszott, mert a felső ruhától matróz-módra megszabadította magát. A hullám véletlenül dobta őt a miss felé s akkor már látta, hogy közel a part.

Mikor kiértek, ő is elvesztette az eszméletét, mert az ár uszás közben egy parti sziklához csapta, azon betörött a feje. No de se baj, csakhogy megmenekültek!

— Hát a többiek? Apám, anyám?

— Azt nem tudom még bizonyosan: mind belefultak-e a vízbe, vagy tán még többen is vetődtek-e ki erre a partra? Szét kellene néznünk, hogy hol is vagyunk s hányan vagyunk itt?

— Menjünk, menjünk!

— De miss, én nem vagyok még képes magam felállni és járni.

— Jöjjön, én segíték.

És az izmos, sportokban edzett miss talpra segítette a nehéz matrózt. Aztán a matróz rátámaszkodott a leányra, az meg átfogta a matróz roskodó derekát s így mentek tovább a parton. Félórai járás után megtalálták egy parti sziklán összetörve az egyik mentőesolnakot, de emberi lénynek rajtuk kívül nem volt se hire, se hamva. A matróz a esónak ronesai közül, nagy öröme, épségben kerítette elé az élelmiszereket s a hordóska cognacot. Ez kettőjüknek egy hónapra is elég lesz. Mindjárt neki is láttak az evésnek és ivásnak s egy óra múltán már sokkal jobb erőben voltak.

A leány estig folytonosan futkosott, a legény pedig botorkált ide s tova, de sehol sem voltak képesek felfedezni semmiféle emberi nyomot. Gyönyörű tropikus növények dusan gyümölcsöztek mindenfelé; ártatlan vadak és madarak rebentek fel akárháyszor előttük; még egy édesvízű patakra is bukkantak, de semmi jelére az emberi életnek.

— Mi valami kis lakatlan szigetre vetődtünk, miss. Higye el, ez is jobb, mintha emberevő pápua törzs közé cseppentünk volna. S a mint látom, itt meg is élhetünk addig, míg valami hajó véletlenül erre nem jár, észre nem vesz és el nem visz bennünket.

— S mikor lesz az?

— Nem tudom. Tán soha. De reméljük hol-tig, hogy egyszer csak meglesz.

Ekkor már öreg este volt s a leánynak csak most jutott ideje a végtelen, keserves sírásra.

A mentőesolnak ronesai közt a nagy darab vitorlavásznakat találtak. A matróz hiányos ruházatát ezzel pótolta ki s a feleslegből ágyféléket vetettek maguknak egy sziklaüregekben.

A miss igen imponált a matróznak s ez illedelmesen távol húzódott a nagyuri leánytól. De a leányt éjjel nagy félelem lepte meg s matróz, mikor reggel egészséges üdítő álmából felserkent, meglepetve látta, hogy a gyönyörű teremtes ott alszik közvetlenül az ő otromba lábainál.

Aztán multak a napok. A matróz teljesen visszanyervén erejét s egészségét, napestig dolgozott, hogy emberi lakást teremtsen a maguk számára a lakatlan szigeten. A leány buzgón s ügyesen segített neki s végtelen boldog volt, mikor csinos, két fülkés kunyhójuk készen állt.

Mind e közben a leány az előkelő miss s a matróz, a tiszteletteljes szolga maradt.

De ugy egy hónap múlva, a leány megkérdezte a matrózt, hogy mi a neve?

— Hary.

— Hát én ezután magát Harrynak fogom hívni.

— A mint tetszik, miss.

— Hát maga nem kíváncsi rá, hogy az én nevem micsoda?

— Nem mertem kérdezni.

— Nos, az én nevem Esther.

— Igenis miss.

— Hát, ha már tudja a nevemet, mért nem szólít a nevemen?

— Mert féltém, hogy megharagszik érte.

— Én magára. Harry? Hisz magán kívül senkim sincs a világon.

Erre nagy, érzékeny, hosszú esend lön A

matróz mély zavarban volt; nem tudta, mennyit merhet, mennyit nem.

A leány pedig, a ki az emberi társaság közepette egy matrózt észre sem vehető páriának tartott, itt azt érezte, hogy képtelenség együtt leélni az életet egyetlen férfival — a nélkül, hogy azt észéresse.

Néhány hónapig még reménykedtek, hogy megmenekülnek a szigetről. Aztán, mert soha semmiféle hajólobogó a láthatárukra sem vetődött, beletörődtek, hogy immár itt maradnak örökre.

A matróz jobban elkomorodott ezen, mint a leány.

— Miért busul Harry?

— Haj, nem ér már a mi életünk egy pipadohányt sem! Itt remetéskedünk mi már holtig.

— De Harry, ha te engem szeretnél, itt is szép lehetne az élet.

— Szeretlek Esther!

— Szeretlek Harry!

Ezután Esther mindig rettegett attól, a mi-ben azelőtt reménykedett. Oh, most már ne jöjjön erre baj!

Nem is jött tizenegy esztendeig. Akkor jött egy angol hadihajó, horgonyt vetett, partra szállított a brit lobogóval egy csapat tengerész katonát s azok bámulva látták, hogy a lakatlan-nak vélt szigeten egy derék, erős angol éldegél egy csodaszép asszonnyal s hat pompás, szőszke fejű, viruló gyermekkel.

Harry ekkor azt mondta Esthernek:

— Mégis kíváncsi volnék rá, hogy mit csinál a feleségem Plymouthban.

Esther majdnem elájult.

— Hát neked ott is van feleséged?

— Legalább volt, a mikor a Transplentre elszerezőtem.

— Nekem egy vőlegényem volt Kalkuttában. Vajjon mi lett abból?

Végre is megállapodtak abban, hogy elmenek együtt mindenestől s megnézik: mi újság a világban?

Kalkuttába értek előbb. Nos, az egykori vőlegény már tábornok volt és rémitő unalmas, hideg házasságban élt egy kiállhatatlan, gazdag angol ladyvel.

Aztán, félig megvigasztalódva, mentek Plymouthba. Itt egészen megvigasztalódtak, megtudván, hogy Harry fiatal felesége, a mint férjét törvény szerint holtak nyilvánították, rögtön férjhez ment másodsor. Sőt, miután második férje meghalt, harmadszor is. Ezzel a harmadik férjjel is az asszony szünetlenül verekszik. De a másodikkal is ezt tette.

— Azt hiszem, Harry, nekünk most már illelenek meg is esküdnünk, — szólt Esther Anglia földjén.

— Hagyjuk azt Esther. Ha kihirdetném a pappal, hogy én élek, nagy zavarba hoznám a szegény feleségemet, meg magamat is.

— Igazad van, Harry. Hanem menjünk vissza a mi szigetünkre. Azon a földön a mi házasságunk törvényes, mert ott mi magunk szabtuk a törvényt.

És visszamentek a szigetükre, melyet most már rendes hajójáratok kötnek össze a világgal s mely be van már sorozva az angol gyarmatok sok százai közé.

Harry és Esther most is boldogan élnek ott. De mégis azt vallják, hogy az első tizenegy esztendő, az volt az igazi.

Közgazdaság.

× A Székelykeresztúri bikakiállítás. Székelykeresztúrról táviratozzák, hogy a 29 ére hirdett bikakiállítást az ellenkező híresztelések dacára, minden körülmények közt megtartják.

Sirolin

A legkiválóbb tanórok és orvosoktól, mint halhatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ^{ugymint} idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor-értkapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl ózeggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár, Basel (Svájc.)

Személyszállító vonatok indulási ideje október 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve

Kolozsvárról indul:

Budapest felé:						Deés felé:		Brassó felé:				
515 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. Tr. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
318	12 ⁵⁹	713	140	617	1110	732	440	611	830	4 ⁵²	854	10 ⁵¹

Brassóból indul:

Predeal felé:				Budapest felé:			Sepsi-Szt.-György és K.-Vásárhely felé:			Zernest felé:	
530 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.	582 sz. vegy. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.	7711 sz. vegy. v.	7713 sz. vegy. v.
355	655	219	1140	520	245	813	525	250	845	835	510

Nagy-Váradról indul:

Budapest felé:						Kolozsvár felé:					Csaba felé:		
511 sz. gyors v.	501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. sz. sz. t. v.	507 sz. szem. v.	508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	512 sz. gyors v.	504 sz. gyors v.	8902 sz. szem. v.	8904 sz. szem. v.	8912 sz. vegy. v.
415	238	843	1136	235	1104	206	218	410	1211	646	1020	430	700

Tövisről indul:

Brassó felé:			Kolozsvár felé:					Arad felé:			Besztercze felé:				
506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.	605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.	7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.	7770 sz. sz. sz. t. v.
1224	837	130	1153	338	205	812	900	343	200	333	855	813	400	905	425

A 7164. hétfőn és csütörtökön, a 7170. kedden közlekedik.

A.-Gyéresről Tordára:

A.-Gyéresről Tordára:						Tordáról A.-Gyéresre:					
6906 sz. szem. v.	6902 sz. szem. v.	6912 sz. vegy. v.	6916 sz. vegy. v.	6914 sz. vegy. v.	6904 sz. szem. v.	6901 sz. szem. v.	6905 sz. szem. v.	6911 sz. vegy. v.	6913 sz. vegy. v.	6915 sz. vegy. v.	6903 sz. szem. v.
540	733	1050	404	631	1026	445	640	955	300	540	852

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:				Nagy-Szebenből indul: Kis-Kapus felé:				Segesvárról Sz.-Udvarhely felé:	
7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.	7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
221	443	1120	710	741	1253	437	1127	322	1034

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek.

Maros-Vásárhelyről indul:

Kocsárd felé				Szász-Régen felé			Brassó felé:				Csik-Szereda felé:		Fogaras felé:		
7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.	7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.	7805 sz. szem. v.	7801 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.	7803 sz. szem. v.	7902 sz. szem. v.	7904 sz. szem. v.	7912 sz. vegy. v.	9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
530	1226	543	935	442	1042	545	710	450	1235	850	700	1036	455	433	200

H I R D E T É S E K.

1435—1903. végreh. sz.

84 1—1

Árverési hirdetmény.

Alförségi bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1902. évi 11148. számú végzése következtében dr. Novák István ügyvéd által képviselt Mezőgazdasági bank és tkptr. javára Tarnay Mór és ifj. Décsy Ferencz ellen 400 kor. s jár. erejéig elrend. 1902. évi december hó 17. és 1903. évi januárius hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1037 kor. becstült következő ingóságok, u. m.: házi butorok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíró-ság 1902-ik évi V. I. 1431/13. számú végzése folytán fenti tőkekövetelésre teljesített fizetések betudása után még hátralékos tőke és egyéb birólag már megállapított és az ezutáni költségek erejéig Kolozsvárt, megkezdve Magyar-utca 27. sz. a. és folytatva Kis-utca 58. sz. alatt leendő eszközésére 1904. évi februárius hó 26-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében, készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

A mennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kolozsvárt, 1904. évi februárius hó 6-ik napján.

Ligeti József,
kir. bir. végrehajtó.

H I R D E T É S E K

a legolcsóbb árban felvállaltatnak
a lap kiadóhivatalában.

KOLOZSVARI

Jakarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 korona 89 fillér.
Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és
folyószámlákra K. 9.011.613-20.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad
el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat
felmondás nélkül fizeti vissza.

Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönséges,
vagy törlesztéses kölcsönöket nyújt

ház- és földbirtokra,

10-től 50 évig terjedő időtartamra a legelőnyös-
sebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett s
azokat készpénzben fizeti ki, minden
jutalék levonás nélkül.

Régibb és magasabb kamatu jelzálog-kölcsö-
nöket igen előnyös feltételek mellett konver-
tál, s mindennemű ilyen ügyletet a leggyorsab-
ban bonyolít le.

Leszámitól magán-, vagy üzleti váltó-

kat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása
mellett.

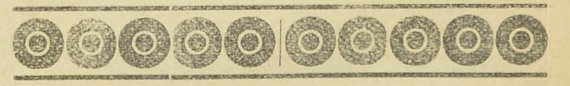
Vásárol és elad, valamint előlegeket
nyújt zálogkölcsön, vagy folyószámla
alakjában értékpapírokra és ilyenek véte-
lét, vagy eladását legelőnyösebben közvetíti.

Bevált értékpapír-szelvényeket
és sorsolt értékeket.

Pénzelőlegeket nyújt a Máv. kolozsvári
állomásának közvetlen szomszédságában fekvő
s szakszerűen kezelt közraktáraiba betárolt
gazdasági terményekre, igen előnyös fel-
tételek mellett. 10 21—*

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben
és mérsékelt használati díj mellett bocsát a gaz-
da-közönség rendelkezésére.

Kézi zálogosztályában (Király-utca 3.
sz. a.) pénzelőlegeket ad arany- és ezüst-
tárgyakra, valamint bármilyen ingósa-
gokra a törvény által megszabott kamat mellett.

Képviseletet vállal szalámi és hentesárukban

jól bevezetett zsiradékárú-ügynökség
A. SCHANIL, WIEN, XVII., Helbinggasse 6.